

УДК 611.013:616.341-092.9:546.48

Тимчук К. М.

викладач, аспірант

Дніпровський державний медичний університет,

Шаторна В. Ф.

д.біол.н., професор

Дніпровський державний медичний університет

ВПЛИВ ХЛОРИДУ КАДМІЮ НА ПОКАЗНИКИ ЕМБРІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЩУРА В ЕКСПЕРИМЕНТІ

Важкі метали та їх сполуки надходять з повітря до водних резервів та ґрунтів, і стають однією з пріоритетних груп токсикантів. Збільшення урбанізації призводить до погіршення екологічної ситуації на площах, зайнятих промисловими підприємствами, транспортними магістралями, а і на прилеглих до них територій. [1]. Кадмій - важкий метал, є широко поширеним і не піддається біологічному розкладу забрудником, та накопичується в організмі. Отруєння ним відбувається при потраплянні його в травну систему або інгаляційним шляхом, а великі дози кадмію і накопичення можуть мати ембріотоксичну дію. Токсична дія хімічних елементів пов'язана з їхньою всмоктуваністю у шлунково-кишковому тракті яка залежить від форми та ступеню розчинності елементів [2]. Проте вплив сполук кадмію на морфогенез тонкої кишки є малодослідженою галуззю.

Мета роботи: визначити вплив хлориду кадмію у дозі 2,0 мг/кг на показники ембріонального розвитку щура в експерименті.

Об'єкт і методи дослідження. Дослідження проведено на 32 молодих самицях щурів лінії Wistar (розплідник “Далі 2000” м. Київ), масою 180-300 г. Для виконання поставлених завдань отримували самиць з датованим терміном вагітності. В експерименті вагітні самиці розподілялись на такі групи: I група – контроль; II група – ізолюваного введення розчину кадмію хлориду у дозі 2,0 мг/кг.

Результати дослідження. Як показав експеримент, в контрольній групі обидва роги матки самиці були рівномірно заповнені ембріонами і кількість ембріонів була достовірно більшою в порівнянні до групи впливу хлоридом кадмію. В групі впливу кадмієм ембріони розташовувались з інтервалами, що свідчить про наявність доімплантаційної смертності або резорбцію ембріонів. Нами обраховувались показники загальної, доімплантаційної та післяімплантаційної ембріональної смертності. У групі впливу хлоридом кадмію спостерігається високий рівень загальної ембріональної смертності, як на 13-ій так і на 19-ій добі розвитку ембріонів. У контрольній групі завжди визначається ембріональна смертність, але в надто низьких показниках. На 13-тій добі експерименту показник ЗЕС в групі ізолюваного впливу кадмієм $0,22 \pm 0,03$, який у 4,4 рази перевищував контрольні показники. Така різниця мала достовірність $p=0,001$ і свідчить про високий рівень ступеню ембріотоксичності хлориду кадмію. На 19-ту добу ембріогенезу в групі кадмієвої інтоксикації показник ЗЕС збільшувався до $0,25 \pm 0,04$, що у 4,2 рази перевищувало контрольні показники

($0,06 \pm 0,02$). Такий високий ступінь загальної ембріональної смертності свідчить про високі показники резорбції та невідповідності кількості жовтих тіл яєчників самиць до кількості живих ембріонів в матці тварин.

Показник загальної ембріональної смертності прямо корелює з показниками доімплантаційної та післяімплантаційної смертностей. Доімплантаційна ембріональна смертність в групі ізольованого впливу хлоридом кадмію на 13-ій добі збільшувалась до $0,07 \pm 0,02$ (контроль – $0,02 \pm 0,02$), тобто у 3,5 разів перевищувала контрольні показники (достовірність різниці $p=0,001$). На 19-ту добу дослідження вплив кадмію призводив до підвищення показників доімплантаційної ембріональної смертності до $0,15 \pm 0,03$. Таким чином, показник доімплантаційної ембріональної смертності при хронічному впливі хлоридом кадмію в зазначених дозах достовірно зростає в порівнянні до контрольних показників як на 13-тій так і на 19-тій добі експерименту в порівнянні до контролю, що свідчить про високий рівень ембріотоксичності хлориду кадмію в даному способі та дозі введення. Післяімплантаційна ембріональна смертність, в розрахунках якої враховувався показник резорбції ембріонів після імплантації, в групі впливу хлоридом кадмію також достовірно зростала на обох термінах дослідження. На 13-ту добу даний показник в групі впливу кадмію становив $0,15 \pm 0,03$ проти контролю $0,03 \pm 0,01$. На 19-ту добу показник становив $0,11 \pm 0,03$ проти контрольної групи – $0,04 \pm 0,02$.

Обраховування показників загальної, доімплантаційної та післяімплантаційної ембріональної смертності показали, що в групі впливу хлоридом кадмію спостерігається високий рівень загальної ембріональної смертності, як на 13-ій так і на 19-ій добі розвитку ембріонів. Таким чином, аналіз отриманих результатів довів високий рівень ембріотоксичності хлориду кадмію в порівнянні до контролю при ентеральному хронічному введенні в дозі 2,0 мг/кг в експерименті на щурах. Таким чином, при практично однаковій кількості жовтих тіл вагітності спостерігається достовірне ($p \leq 0,05$) зниження кількості живих плодів як на 13-ій добі, так і на 19-ій добі ембріогенезу в групах впливу кадмієм, що відбувається за рахунок збільшення показників всіх видів ембріональної смертності та кількості ембріонів.

Список літератури

1. Arustamyan OM, Tkachishin VS, Aleksíychuk OYu. Vpliv spoluk kadmíyu na organizm lyudini. Meditsina neotlozhnykh sostoyaniy. 2016; 7:109-114. (Ukrainian)
2. Shatorna V, Kononova I, Rudenko K. Investigation of the effect of cadmium and kuprum on the digestive system of living organisms (literature review) Modern Science — Moderní věda. 2020; 3: 142-149.